postaláda

társszerzőnk az olvasó

Nem akarom kedvenc vesszőparipámat, a névtelen levelek ügyét előre hozni, már csak azért sem, mert úgy látszik, többen túlságosan komolyan vették. Nevezetesen arról van szó, hogy ügyeletes szerkesztő kollégáimmal az elmúlt időben többször kaptunk afféle szabályos, teljes névvel, címmel írt levelet, csak éppen a későbbiekben derült ki, hogy nem valódiak, vagy éppen valódiak, de mások nevét, címét tartalmazzák. Fölösleges hangsúlyozni, hogy nem erre a „névvel vállalt bátorságra" gondoltunk, amikor szóvá tettük az anonim sorokat. Ez ugyanis alkalmas mások kellemetlen és kényelmetlen helyzetbe hozására. Ennek pedig nem lehet fóruma a Postaláda, csakúgy, mint annak — a fenti gondolatokat adó — a levélnek, amelyben egy jogos megjegyzést azzal próbálnak tompítani az illetékes válaszolók, hogy a panasz íróját igyekeznek befeketíteni. Ennek a levélnek mai Postaládánkban még nyoma lesz.

A kórházban is szól a nóta

Abonyi Dezsőné deszki olvasónk írja:

„A deszki magyar népdalkör és citerazenekar 1981. június 22-én (hétfőn) este műsoros estet adott a helyi tüdőkórház betegeinek. Az együttes tagjait dr. Rusz Márk főorvos, országgyűlési képviselő üdvözölte, és egyben elmondta, hogy a népdalkör és citerazenekar ezt a szereplést a Semmelweis-ünnepségekhez kapcsolódva, a betegek és rokkantak évével kapcsolatban, a kórház betegeinek kikapcsolódásáért és szórakoztatásáért ajánlották fel. Ez sikerült is nekik, mert ezen bevezető szavak után a kórus és a zenekar Baricz Zsoltné vezetésével nagyon színvonalas és hangulatos műsort adott elő. A műsorban Deszk, Szeged, Apátfalva környéki és tiszavidéki, majd a Bartók-évforduló alkalmából Bartók-gyűjtésű népdalok szerepeltek.

Az öt éve alakult, országos szerepléseken részt vett, díjakat nyert és rádiófelvétellel is rendelkező lelkes együttesnek a kórház igazgatósága és a betegek nevében is ezúton mondunk mégegyszer köszönetet ezért a nagyszerű kis rendezvényért.

Köszönet a buszvezetőnek

Akárhányszor közlünk utaspanaszt, nem azért teszszük, mert az a meggyőződésünk, hogy a buszvezetők mindenre elszánt rossz emberek. Sőt, ugyanakkor tisztelettel is adózunk a becsületes és jó munkát végző többségnek, s éppen ezért örülünk, ha róluk kapunk dicsérő sorokat. *A tápéi általános iskola VI/b. osztályos tanulói* június 4-én Gyulán voltak kirándulni, s amikor hazaértek, a fél órával később beérkezett gyulai gyorssal az előre megrendelt autóbusz nem volt a nagyállomáson. Felszálltak egy petőfitelepi járatra, amely elvitte őket a petőfitelepi végállomásig, ahonnan rövid megbeszélés után a buszvezető, *plusz munkát vállalva végig vitte a gyerekeket a főutcán, s a megállókban lerakva utasait, a gyermekeket hazaszállította.* A tápéi gyerekek kérésének íme eleget tettünk: kérjük, ha lehet, nyilvánosságra hozni a GC 02—64 rendszámú busz kedves „különjáratát".

Tragédia — és lift

Öröm, ha jár a lift, boszszúság, ha nem. Oly sokszor szerepelt már Postaládánkban nem működő liftről szóló panasz, hogy sokan talán már legyintenek, nincs ebben semmi új. Sajnos. Senki nem vitatja, hogy különösen a tízemeletes házakban milyen kellemetlen, főleg az idősebb lakóknak, de a kisgyermekeseknek is leföl vándorolni gyalog. Úgy érezzük, *Nemcsók Lászlóné* panasza (Szeged, Űrhajós u. 3.) továbbra is azt jelzi, hogy nem megnyugtatóan megoldott Szegeden a liftek üzemeltetése. Mint írja, a lift javításával egy fővárosi cég van megbízva, s ha történetesen hét végén romlik el a lift, miután a dolgozók elutaztak, csak a jövő hét elején jönnek, ügyelet pedig nincs. Leveléből kiderül, hogy *csütörtökön jelentették be a lifthibát, hétfő délután még nem járt ott szerelő.* Nem kell külön kommentár az általa elmondott esethez. Június elsején rossz volt a lift, odakint 30 fok meleg. Egy 68 éves asszony csak a hetedik emeletig jutott, ott kifulladt, rosszul lett és lezuhant a lépcsőn. Még aznap belehalt sérüléseibe.

Fürdők és vizek

Azt mondják, Szeged a napfény városa, s ha a gyakran záporfelhőkkel terhes égre gondolunk, kétkedve ráncoljuk homlokunkat, csakúgy, mint a nem tudni, kitől eredő, Szeged fürdőváros megállapításra. Vannak fürdőink, az igaz... Három levelünk is foglalkozik fürdőinkkel, s nem éppen dicsérőleg. *Szente Imre* egy tavalyi újságkivágást küldött szerkesztőségünkhöz, melyben akkorra *ígérik a fedett fürdő átadását.* Kérdése jogos, hogyhogy még most sincs kész. S ehhez mi is csatlakozunk, még akkor is, ha napokkal ezelőtt éppen „a legutolsó végső" határidőről adtunk hírt, miszerint a jövő hónapban a szabadtéri idejére megnyitják a medencéket, egy hónappal később az öltözőt, s októberre pedig készen lesz a fűtés.

Özv. K. I-né és Pintér Jenő (Űrhajós u. 5/A.) gyógyvízfügyben reklamál. Lényegében mindketten azt kifogásolják, hogy a felemelt fürdői díjakért legalább az eredeti szolgáltatást kapják meg. Egyik panaszban a partfürdő ülőmedencéjének vizéből eltűnt szénsavat, a másikban a SZUE gyógymedencéjében a barna vizet hiányolják. A partfürdő vezetőjének közlésén túl mi sem tudunk egyebet mondani, minthogy az említett szénsavas víz ugyanaz, mint korábban volt, csak éppen gyengébb. Oka, hogy a vízkeverőbe vezetik el a hőmérséklet beállítása céljából a vizet, s úgy látszik, közben veszít oldott savtartalmából. A másik, a SZUE-medence viszont Szilléri László főmérnök szavai szerint éppen most tartalmaz gyógyvizet, s nem akkor, amikor az úgynevezett barna víz folyt benne. A világosabb víz ugyanis nem más, mint a boltokban is kapható Anna-gyógyvíz.

Sorokban

Dr. Erki István energiatakarékossággal kapcsolatos észrevételét köszönjük. Egyetértünk vele.

Özv. Herbeck Józsefné sorait olvasva mi is jólesően nyugtázzuk, hogy vannak még emberek, akiknek fontos környezetünk szépsége.

Dallos Tibor gyermekszeretetről tanúskodó versét helyhiány miatt közölni nem tudjuk, ám tiszteletreméltónak és meghatónak érezzük a legifjabb korosztály iránti érzelmeit.

Lódri Jánosné ötletesen megírt postatörténeti információját köszönjük. Másodközlésre nem vállalkozunk. Kár, hogy nem rövidebb..

Válaszol az illetékes

Nem először kezdjük Válaszol rovatunkat a szokásos, cégszerű válaszoktól eltérő egyéni levéllel. Hiszen az is illetékes lehet, aki nem cége, hanem saját nevében fog tollat válaszolásra. Ezúttal azonban ennek nem túlzottan örülünk, mert, mint a bevezetőben jeleztük, megkérdőjelezhető a szándéka.

Korábbi Postaládánkban Sötétben a Fényes címmel egyik olvasónk korántsem rosszindulatú, csupán észrevételező sorait közöltük egy éttermi esküvőről, ahol elaludt a villany, és sokáig semmilyen pótvilágításról nem tudtak gondoskodni. Ezért még senkinek nem veszik fejét, s nem követelte a levélíró sem. Éppen ezért kedves válaszadó Cs. M., DC—II. 019521 indulatát nem értjük, ugyanis nem azt cáfolja, ami a panaszból kiderült, hanem közli, mintegy leleplező szándékkal, hogy a levélíró a vőfély volt, és mint vőfély, sokat keres. Hogy jön a csizma az asztalra? Akár keres, akár nem, a sötét az sötét, még ha lakodalomkor van is. Azt pedig a megvádolt levélírónk nevében is visszautasítjuk, hogy az előre kialkudott vőfélyszolgálatért járó díjat zsarolással kicsalt pénznek minősítse.

Május 9-i Postaládánkban *Valaki csalt* címmel közölt olvasói levélre a *Volán 10. számú Vállalat az alábbiakat válaszolta:*

„1981. április 24-én 19 órakor ellenőrizték a Volán ellenőrök a 8338/138-as járatot Szeged—Mórahalom között. Az ellenőrzéskor kiderült, hogy K. Jánosné panaszos érvényes menetjeggyel nem rendelkezett, ezért kötelezték a menetdíj utólagos megfizetésére. Pótdíjat sem akkor, sem utólag nem kellett fizetnie, amit K. Jánosné a felvett jegyzőkönyvben elismert."

Május 30-i számunkban *gázbevezetés ügyében* érdeklődtek Újszegedről a Radnóti, a Tanács, a Fogarasi utcai és a környékbeli lakók. *Dr. Varga János,* a DÉGÁZ igazgatója a következőket válaszolta:

„E terület gázellátásának előfeltétele, hogy a Rózsa Ferenc sugárúton haladó nagyközépnyomású gázvezeték mellé nyomásszabályzót helyezzenek el. Erre 1981 második félévének végén kerül sor. Az említett utcákban gázvezeték építése csak helyi erőforrásból (lakossági és tanácsi hozzájárulással) oldható meg, mert vállalatunk beruházási lehetőségei az elkövetkezendő években ezt nem teszik lehetővé. A lakossági erőből létesülő gázvezeték építése a városi tanács tervezésében történik. Amennyiben erre az anyagiak biztosítottak és jóváhagyott tervek is rendelkezésre állnak, a kivitelezésnek akadálya nincs. Mindez 1982 második felére várható."

Ugyancsak június 6-i Postaládánkban a Kérdések alcímű összefoglalóban a ZÖLDÉRT Vállalat újszegedi felvásárló telepén alkalmazott cseresznye-felvásárlási árat és az annál jóval magasabb szomszédos boltban látható fogyasztói árat kérdőjelezi meg egyik levélírónk. *Lengyel Árpád,* a ZÖLDÉRT áruforgalmi főosztályvezetője válaszában így ír:

„Az említett árak a valóságnak megfelelnek. Tehát az első osztályú cseresznye felvásárlási ára 12, a fogyasztói ára ugyanezen a napon 24 forint volt kilogrammonként. Ennek megértéséhez szükséges tudni, hogy a ZÖLDÉRT által alkalmazott fogyasztói árak minden esetben a felvásárlás napját követő munkanapon változnak. A jelzett esetben is ez történt és ezért alakult ki ez a magas árrés.

A felvásárló telep mellett lévő bolt aznapi cseresznyéjét nem a felvásárló telepről, hanem termelőtől szerezte be, mégpedig: fogyasztói ár—20 százalék árrés levonásával, tehát a bolt a termelőnek 19 forint 20 fillért fizetett ki. A felvásárló telepen aznap 12 forintért felvásárolt cseresznye a város, a megye és az ország más területén került forgalomba a következő napon, de már csökkentett fogyasztói áron."

Lajkó Mihálytól (Szeged, Malom utca 14/A) levelet kaptunk, melyben kifogásolta a szolgálatos közlekedési rendőr járműellenőrzési és igazoltatási módszerét. Levelét elküldtük az illetékesnek, ahonnan *dr. Császár Ferenc* rendőr őrnagy, a megyei rendőrfőkapitányság főelőadója adott választ, amelynek a lényege — s közérdekűségére hivatkozva közöljük — az alábbi: a járművezetők helyszíni ittasság ellenőrzésének egyetlen elfogadott és szabályos módja van: az alkoholszonda alkalmazása. Az úgynevezett leheltetéses ellenőrzést szabályzat nem írja elő. Az ilyen módszerekkel senki nem ért egyet..., de kérjük, hogy az ilyen ellenőrzéseket ne vegye a levélíró sem egyértelműen zaklatásnak, mert előfordul, hogy a rendőrökből az ittasan közlekedő személyek kényszerítik ki az ilyen intézkedéseket.

Összeállította:
Igriczi Zsigmond

Megmenekült egy fasor

Az útépítések korszakát éljük. Belátjuk, hogy városunkban is szükséges a korszerűsítés, parkolók bővítése, csak azt nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy az utak nem önmagukért valók, hanem többek között azért is, hogy kísérő, árnyékot adó növényzetükkel egyúttal a legősibb kikapcsolódás, a szemlélődés helyei is legyenek. Ha van a szegedi utcáknak, parkoknak jellegzetes fája, úgy a páfrányfenyők (Ginkgó biloba) mindenesetre azok közé tartoznak. Sokan ismerik jellegzetes alakjukat, kik különösen érdekes legyező leveleik miatt vagy onnan, hogy „őszi vetkezéskor" neki van a legaranyosabb ruhája —, de inkább arról, hogy ez a fa az, amelynek „senki se tudja a nevét". Pedig jól tessék megnézni ezt a ginkgó fát, amely a legrégibb élő nemzetség a magvas növények közül, már a középső jurától ismerjük. A harmadidőszakban hazánk területén is élt — megkövesedett levélnyomatai ismertek — majd a kréta során fokozatosan kihaltak. Vadon ma csak Kínában (Szecsuan) terem. Az ősvilágból ránkmaradt „élő kövület" átmeneti alak a tűlevelűek és a lombos fák között. Legöregebb szegedi példánya a Takaréktár utca 3. számú ház udvarán áll. Leszármazottjai díszítik városunkban ma már sokfelé utcáinkat, parkjainkat és kerteket is. A legszebb, hiánytalan fasoruk az Arany János utca dísze. Csodálatos, egyenletes magasságuk láttán minden embert a bámulat keríti hatalmába. És lehetünk bármilyen kicsinyek is alatta, a nagyság érzése járja át mégis szívünket: hatalmunkban van a ginkgók sorsa. Hogyan élünk ezzel a hatalommal? Nemrég küzdelem folyt a páfrányfenyők és az „útépítők" között. Nagyszámú autóparkoló építése miatt az alapozáskor elhordták az Arany János utcai fák alatti földet, s ezzel jócskán megsértették a gyökérzónát. Sápadtak, sárgultak a fák levélszélei — de szerencsére meghallgatást talált botanikus szakember véleménye, s „megmenekült egy fasor"! Humuszos földdel borították vissza a „hiányt" és kevesebb számú autóparkoló tervezésével, kivitelezésével megoldódott a problémás helyzet. Egy-két példány így is valószínűleg elpusztul, de a JATE füvészkertjéből ez még pótolható lesz, s a fasor hiánytalanul továbbra is dísze lesz városunknak. Van úgy, hogy az ember győztesen kerül ki az önmagával vívott, a természetért — „az érdeknélküli szépért" folyó küzdelemből. Most is így történt — a természetvédelmi erők hatására megváltoztatták az eredeti tervet — egy nagyszerű fasor megmenekült...

Csizmazia György

Gyermek – házasságon kívül

A házasságon kívül születettek sorsa különbözik a házasságból születettek sorsától. Alacsonyabb például a fiúk aránya, nagyobb az elsőszülöttek aránya, és ami a legfontosabb, magasabb a halvaszületési és csecsemőhalandósági arányuk! A KSH hivatalos kiadványa szerint 1971—78 időszakában 12 070 halvaszületés a 42 727 csecsemőhalálozás történt összesen. A halvaszülések közül 1054 (8,8 százalék) történt házasságon kívül, a csecsemőhalottak közül 4236 (9,9 százalék) született házasságon kívül. A házasságon kívüli halvaszülések aránya mindig magasabb, a házasságban született halvaszülések arányánál! Az 1978 évben például ezer szülésre házasságból 7,7, míg házasságon kívül 13,1 halvaszülés történt. Lényeges, hogy 1974-től 1978-ig a házasságból születettek közül a halvaszülés 8,6-ról 7,7-re csökkent, addig ugyanezen idő alatt a házasságon kívüli szülések közül a halvaszülések 12,7-ről 13,1-re emelkedtek!

A halvaszületési arány általában a legalacsonyabb a második születési sorszámú újszülött között, kissé magasabb az első szülőtteknél, majd a szülési sorszám emelkedésével növekszik. A házasságon kívüli születésekben ezek az arányok is másképpen alakulnak. A legalacsonyabb az első szülőtteknél.

A csecsemőhalandóságra vonatkozóan is érdekes képet mutat a statisztika. Megállapítható, hogy a csecsemőhalottak között magasabb a házasságon kívül születettek aránya! Az 1954. évben ezer házasságból élveszületett szecsemő közül 58,9, 1978-ban 23,1 halt meg, addig ugyanennyi házasságon kívül élveszületett közül 1954-ben 81,5, 1978-ban pedig 43,7 csecsemőhalálozási arányszámról beszélhetünk. Az is látható az adatokból, hogy csecsemőhalandóságunk csökkenése a házasságon kívül születettek körében mintegy felényi eredményt mutat!

A tények mögött összetett, „komplex" problémákkal találkozunk. Társadalmi, népesedéspolitikai vonatkozásokban, de felhívják a figyelmet ezek az adatok azokra a teendőkre is, melyeket el kell végeznünk. Szerepet játszik ebben az egészségnevelés is!

Mik az okai ezeknek az eredményeknek? A házasságon kívüli szüléseknél nagyobb számmal szerepelnek a 20 éven aluli és a 40 éven felüli nők. Talán meghökkentő, de így van: 1961-ben az összes 20 éven aluli nők 27,9 százaléka szült házasságon kívül, és „csak" 12,9 százaléka a házasságon belül. Az 1978, évben a 20 éven aluli nőknek már 37,4 százaléka szült házasságon kívül, és ugyanannyian, azaz 12,9 százalékban házasságon belül! Tény az is, hogy a házasságon kívüli terhes nők ritkábban vagy később veszik igénybe a terhesvédelem intézményes lehetőségeit is! A 40 éven felüli nők házasságon kívüli szülési aránya 2,8 volt 1961-ben és 1,8 volt 1978-ban, míg az ugyanilyen korcsoportúak házasságon belüli aránya 1961-ben 1,6 és 0,7 százalék volt 1978-ban! Azt tartják, hogy a szülő nőknek ez a csoportja részben saját maguk is hozzájárulnak a halvaszületési arány magasabb voltához azzal, hogy hátrányosabb a családi helyzetük, társadalmi és gazdasági körülményeik.

Mi harcolunk a csecsemőhalandóság ellen — szakmailag! De amint a tények mutatják, társadalmilag, sőt „házasságilag" is többet kellene tenni ezen a téren!

Szakemberek vetik fel a kérdést, hogy a 1040/1973. MTH számú, úgynevezett családpolitikai határozatnak nem volt-e hatása a házasságon kívüli születések számára és ezzel rontotta például a csecsemőhalálozási arányokat? Az is össztársadalmi elgondolkozást kíván, hogy mind a házasságon kívüli születés, mind pedig a házasságon belüli halvaszületés és a csecsemőhalálozás arányszámai az 1977—78. évben elég jelentős emelkedést mutatnak!

Azt mondják egyesek, hogy a házasságon kívül szülő nők „gyengébb gyermektartási képességgel" rendelkeznek. Szerintem ebben a „betegségben" sok a „társadalmi tényező", melyekkel nem kellően foglalkozunk!

Dr. Veress Sándor